

Embede, hvor han knap har kunnet føde sin Familie. Jeg fortaenker for øvrigt for mit Vedkommende ikke Beboerne i, at de foretrække en ung Lærer for en gammel. Det Forhold, at en Lærer er for ung, naar han bliver kaldet, retter sig jo med Tiden, og paa den anden Side gives der jo ingen Urt, som hjælper for Alderdom, det bliver tværtimod værre og værre Aar for Aar. Men nu forekommer det mig, at naar Lønningsmaaden bliver forandret derhen, at en Lærer uden Forslyttelse efterhaanden kan naa op til, hvad jeg vil kalde en nogenlunde god Løn, der sikrer ham mod økonomiske Sorger, bortfalder i alt Fald fra Lærernes Side den egentlige Hovedgrund til at forlange ogsaa Kaldsmaaden forandret. Jeg for mit Vedkommende forlanger det ikke, og alle de Lærere, som jeg har talt med, mene ogsaa, at vi nu ikke behøve at forlange det. Vi Lærere ere overhovedet bestedne, vi forlange ikke haade i Bøse og i Sæt. Naar man ser paa Skolen som Helhed, kan jeg egentlig heller ikke indse, at der er nogen særlig Grund til at holde paa denne Forandring af Kaldelsesmaaden. Enten den daarlige Lærer sidder i det ene Embede eller i det andet, kan jo være Skolen som Helhed omtrent det samme. Og hvis Hensigten skulde være den at forhindre de daarlige, uduelige eller forsømmelige Lærere, eller hvad man nu vil kalde dem, i at blive forslittede, saa kunde man ogsaa, synes det mig, se Sagen fra den Side, at man snarere maatte foretrække, at de kunde blive forslittede, jo tiere des bedre. Jo længere man sidder paa et Sted, des større bliver Staden, naar man ikke røgter sin Gerning forfarligt. Man kan dog ikke komme til at gøre saa stor Stade og Fortræd, naar man kun har kort Tid til det. Overhovedet mener jeg, at man ikke behøver at være bange for at overlade Beboerne selv en betydelig Ret til at ordne deres Skolevæsen, ogsaa til at kalde, hvem de ville have, til Lærer. Jeg tror, at jo mere Ret de faa, des større Interesse faa de, og des mere levende bliver ogsaa Ansvarfølelsen. Jo mere man bestærer deres Ret, des mere tror jeg, at hin Følelse bliver løvet. Jeg vilde foretrække, at man, hvad der jo ogsaa er blevet slaaet paa, i Stedet for at lægge Kaldelsen hos Sogneraadene eller Kommuneraadene, hvad man nu vil kalde dem, lagde den over i et Udvalg, som blev valgt af selve Beboerne, saaledes, at det kom mere an paa Beboerne selv, for saa fik man dog i alt Fald den Sikkerhed, at den Lærer, som de opnaaede blandt de tre indstillede, havde Flertallet af Beboerne med sig. Det er en

mislig Sag for en Lærer at komme et Sted hen, hvor man, allerede før han kommer, har Antipati imod ham, og det kan let hælde, naar Læreren halvvejs eller helvejs bliver Beboerne paatvungen. — Da jeg tror, at det er almindelig erkendt, at der virkelig er Trang til en Lønningsforbedring for Lærerne, anser jeg det for overflødig at tale om denne Trang eller om Aarsagerne dertil. Med Hensyn til Lønningsforbedringen kan jeg for mit Vedkommende fuldt ud billige det Princip, som Forbedringen er bygget over. Det forekommer mig, at det er baade praktisk og rigtig og ogsaa hensynsfuldt at lade Lønningen stige saadan op efter som foreslaaet, og jeg tror, at Tidspunktet for Maksimum — efter 20 Aars Lærervirksomhed — ogsaa er meget passende valgt. Det er som Regel den Tid, da Lærernes Børn ere bleve voksne, og der skal ofres Penga for at faa dem sat i Vej enten det er paa den ene eller paa den anden Maade. Hvad enten de skulle være Haandværkere, eller de skulle i Handelslære, eller de skulle til Seminaristeksamen, eller hvordan det nu kan træffe sig, koster det overalt Penge at faa sine Børn bragt frem, og det falder som sagt for de fleste Vedkommende omtrent ved dette Tidspunkt. Hvad Begyndelseslønnen angaar, tror jeg ogsaa, at selve den Hovedsum, som er beregnet til Begyndelseslønnen, kunde være tilstrækkelig, naar den bare blev passende fordelt. Det er ikke det samme, enten Pengene fordeles ligelig eller med større eller mindre Spring for de enkelte Lærere. Jo mere ligelig Pengene kunne fordeles, des større Værdi have de, og des større Nytte, tror jeg, ville de overhovedet gøre. Det er dog ikke saa meget de Grænser, der ere satte for Lønningerne, som jeg har noget at anke over. Det, jeg er bange for, er egentlig Undtagelserne. Naar der siges, at det i visse Tilfælde kan tillades, at man gaar ned til 600 Kr. for en Enkelærer eller op til 1100, bliver det et Spring af 500 Kr., og det forekommer mig at være temmelig højt. Jeg skulde ikke opholde mig derved, hvis jeg kunde slaa mig til Ro med, at det kun undtagelsesvis vilde ske, men det, jeg frygter for, er netop dette, at Undtagelserne skulle blive saa mange, at de i Virkeligheden blive til Reglen, og denne Frygt er, navnlig for Sjællands Vedkommende, ikke ubeføjet. Efter Skoleloven af 1814 skulde den normale Løn for et Enkelærerembede ude paa Landet jo være 6 Tdr. Rug og 10 Tdr. Byg in natura, og 25 Tdr. Byg efter Kapielstakst, og Meningen var, at denne Kornløn skulde tages af den gamle Degnetrave, og hvor denne ikke slog til, skulde saa det